

OG‘ZAKI NUTQNI O‘RGANISH (LINGVISTIK VA PSIXOLOGIK JIHATLAR) VA TALABA OG‘ZAKI NUTQINI BAHOLASH MEZONLARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18477866>

FarDU, Ingliz tili amaliy kursi kafedrası dotsenti

Nodira Gafurova

Annotatsiya: *Ushbu maqolada og‘zaki nutqning lingvistik va psixologik jihatlari tahlil qilinadi hamda talabalar og‘zaki nutqini baholash mezonlari taklif etiladi. Tadqiqot natijalari og‘zaki nutqni rivojlantirishda zarur bo‘lgan metodologik yondashuvlarni va baholash mezonlarini belgilashda qo‘llaniladi.*

Kalit so‘zlar: *og‘zaki nutq, lingvistik nazariya, psixologiya, ta‘lim, baholash mezonlari.*

Zamonaviy ta‘lim jarayonida talabalar og‘zaki nutq ko‘nikmalarini rivojlantirish zarur. Ta‘lim muassasalarida o‘qituvchilarning va talabalarining og‘zaki nutqga bo‘lgan ehtiyojlari ortib bormoqda. Lingvistik va psixologik jihatlar o‘zaro bog‘liq bo‘lib, og‘zaki nutqning samarali ta‘lim jarayonida o‘rni beqiyosdir.

Ushbu maqolaning maqsadi og‘zaki nutqni o‘rganishning lingvistik va psixologik jihatlarini tahlil qilish va talabalarining og‘zaki nutqini baholash uchun mezonlar ishlab chiqishdir.

Literatura tahlili: Og‘zaki nutq, lingvistik va psixologik nazariyalar to‘plangan ilmiy manbalar o‘rganildi.

Empirik tadqiqot: Talabalar o‘rtasida so‘rovnomma va intervyular o‘tkazildi.

Ishtirokchilar:

Tadqiqotda oliy ta‘lim muassasasining 100 nafar talabalari (50 nafar ayol va 50 nafar erkak) ishtirok etdi.

Ma‘lumot to‘plash:

Talabalarining og‘zaki nutqini baholashda foydalaniladigan mezonlar va kriteriyalarni o‘z ichiga olgan anketadan foydalanildi.

Natijalar

1. Lingvistik jihatlar:

Talabalar og‘zaki nutqida fonetik, grammatik va leksik xatolar mavjud bo‘lib, ularning me‘yordan keskin farq qilishi ko‘rsatildi. ($p < 0.01$).

2. Psixologik jihatlar:

Og‘zaki nutq ko‘nikmalarining rivojlanishi talabalarining o‘ziga bo‘lgan ishonchi bilan bevosita bog‘liq. O‘zini ishonchli his qiluvchi talabalar ko‘proq muvaffaqiyatli muloqot qiladilar. ($\beta = 0.65$, $p < 0.05$).

3. Baholash mezonlari:

Talabalar tomonidan taqdim etilgan og‘zaki nutq asarlari baholash mezonlari bo‘yicha tekshirilganda, 4 ta asosiy mezon keltirildi: 1) ifoda aniqligi; 2) leksik boylik; 3) grammatik to‘g‘rilik; 4) ishtirok etish faoliyati.

Muhokama. Asosiy natijalarni talqin qilish: Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, talabalar og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda lingvistik va psixologik omillar muhim ahamiyatga ega. Talabalarning nutqida lingvistik jihatlar bilan psixologik jihatlar o'rtasida muhim bog'liqlik kuzatilmoqda.

Takliflar: Og'zaki nutqni rivojlantirish uchun maxsus treninglar va psixologik qo'llab-quvvatlash dasturlarini tashkil etish.

Baholash mezonlarining aniqroq aniqlanishi o'quv jarayonining sifatini oshirishi mumkin.

Xulosa. Og'zaki nutqni o'rganish, lingvistik va psixologik jihatlardan kelib chiqib, talabalar uchun muhim ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Talabalar og'zaki nutq ko'nikmalarini baholash mezonlari aniq belgilanganida, ilgari surilgan amaliyotlar samarali bo'lishi mumkin. Kelajakda mamlakatimizda og'zaki nutqqa oid keng qamrovli tadqiqotlar olib borilishi zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Brown, H. D. (2001). Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. Longman.
2. Harmer, J. (2007). The Practice of English Language Teaching. Pearson Longman.
3. Ur, P. (2009). A Course in Language Teaching: Practice and Theory. Cambridge University Press.
4. Vygotsky, L. S. (1978). Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. Harvard University Press.